

Monumentnummer*: 521307

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82667/162

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Vught Vught Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
Vught

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Vught A 648

Omschrijving**

Inleiding

Het POORTGEBOUW behorend bij het complex van het voormalige concentratiekamp Vught ligt aan de zuidelijke zijde van het eigenlijke concentratiekamp en vormt als het ware een afscheiding tussen het SS-terrein en het concentratiekampterrein. Gevangenen betraden vanuit dit poortgebouw het eigenlijke concentratiekamp. Het gebouw, dat ook wel de "Kommandantur" werd genoemd, had aan de noordelijke zijde een balkon vanaf waar de bewapende SS-officieren toezicht hielden op het gevangenenappèl. De "Kommandantur" fungeerde tevens als huisvesting voor de SS-ers belast met de bewaking. Het poortgebouw werd opgetrokken in 1943 en toont een Ambachtelijke vormtaal, met verwijzingen naar het vormidroom van de Stuttgarter Schule. Het poortgebouw wordt heden gebruikt als kantoorgebouw bij de Van Brederokazerne en is inwendig ingrijpend gemoderniseerd.

Omschrijving

Het poortgebouw heeft een langgerekte rechthoekige plattegrond en telt één bouwlaag onder een licht overstekend zadeldak, gedekt met verbeterde Hollandse pannen. Boven de voorgevel (zuidelijke zijde) een langgerekte, over bijna de gehele breedte van het dakschild lopende dakkapel, boven de achtergevel zes losse dakkapellen. In de voor- en achtergevel heeft het poortgebouw getoogde vensters, voorzien van stolpramen met kleine roedenverdeling. De gevels van het poortgebouw zijn opgetrokken in machinale baksteen, in de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

topgevel boven de poort is houten vakwerk toegepast. Het poortgebouw toont een symmetrische opbouw. In het midden een hoger opgetrokken risalerend middenpaviljoen, onder een dwars geplaatst zadeldak. In dit hogere middenpaviljoen bevindt zich de poort naar het concentratiekampterrein, aan de bovenzijde afgesloten door een vlakke segmentboog. De topgevel van dit middenpaviljoen is voorzien van houten vakwerk. In de voorgevel is hierin op de bovenverdieping een samengesteld rechtgesloten venster met drie stolpramen met kleine roedenverdeling aangebracht. Aan weerszijden van de doorgang zijn de vertrekken in het middenpaviljoen voorzien van kleine vierruits vensters. Links en rechts van het middenpaviljoen tien traveeën, waarin per travee een tweetal bij elkaar geplaatste vensters.

De achtergevel, die uitkijkt op de appèlplaats (complexonderdeel 8), toont dezelfde opbouw. In het middenpaviljoen bevindt zich boven de poort een diep balkon, aan de voorzijde voorzien van houten stijlen met houtsnijwerkdetailering. Op dit balkon zagen de SS-officieren toe op de dagelijkse gevangenenappèls. In de kopgevels van het poortgebouw op de begane grond getoogde vensters, op de bovenverdieping een nooduitgang met stalen trap, met hiernaast twee rechtgesloten vensters, voorzien van stolpramen met kleine roedenverdeling. Geheel boven in de kopgevels een klein rechtgesloten venster.

Het inwendige van het poortgebouw is in de loop der jaren gemoderniseerd.

Waardering

Het poortgebouw/ de "Kommandatur", behorend bij het complex van het voormalige concentratiekamp Vught, is van algemeen belang. Het poortgebouw bezit cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een historische ontwikkeling. Als onderdeel van een tijdens de Tweede Wereldoorlog door de bezetter gebouwd concentratiekampcomplex is het poortgebouw van groot historisch belang. Voorts is het poortgebouw van belang als illustratie van een typologische ontwikkeling. Het poortgebouw bezit ensemblewaarde als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat historisch van (inter-)nationaal belang is. Het poortgebouw is van belang vanwege de gaafheid van het exterieur. Tot slot is het poortgebouw van belang vanwege functionele en typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Weg(C)

Militair wachtgebouw

Functie

Plein

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument